

DUHA

ZAJÍMAVOSTI A KRÁSY ČÍNY / ČTVRTLETNÍK – LISTOPAD 2014

Cena: 39 Kč

O CRI

Čínský rozhlas pro zahraničí (CRI) je státní rozhlasovou stanicí, která jako jediná z čínských stanic vysílá do celého světa. CRI zahájil svoji činnost 3. prosince 1941 a od té doby tuto činnost neustále rozšiřuje. V současné době má v zahraničí 32 zpravodajských kanceláří a vysílá v 61 jazycích, stal se tedy mezinárodní mediální organizací, která disponuje obrovskou informační sítí. Cílem CRI je seznámit svět s Čínou i Čínu se světem a posílit vzájemné poznání a porozumění.

Česká sekce CRI funguje od roku 1968. Kromě vysílání na krátkých vlnách začala v březnu 2004 vysílat i na středních vlnách. Od prosince 2003 byly oficiálně uvedeny do provozu také webové stránky v českém jazyce, kde najdete čtenáři spoustu zajímavých článků o kultuře, tradicích, umění a také o aktuálním dění v Číně i v zahraničí.

Vysílání do éteru

České vysílání CRI zachytíte denně na krátkých vlnách:

SEČ 20:00-20:30/ SELČ 21:00-21:30 na frekvenci: 7325 kHz, 7415 kHz, 9515 kHz

SEČ 20:30-21:00/ SELČ 21:00-21:30 na frekvenci: 7305 kHz/43.27 m, 7415 kHz/25.48 m

SEČ 12:00-13:00/ SELČ 13:00-14:00 na frekvenci: 13685 kHz, 15225 kHz/19.7 m, 17570kHz/17.07 m

na středních vlnách:

SEČ/SELČ 23:30-00:30 na frekvenci: 1458 kHz

Czech service

16A Shijingshan Road

Beijing 100040 China

Tel.: +86-010-68892324; +86-010-68892387

Fax: +86-010-68892322

E-mail: cze@cri.com.cn

<http://asiednes.cz>

Obsah

Kulturní dědictví

Autorem článků tohoto čísla je Bao Yunnan, zástupce ředitele České sekce CRI. V roce 1991 úspěšně ukončil studium oboru Český jazyk a kultura na Pekingské univerzitě cizích jazyků a již přes 20 let přibližuje českým posluchačům čínskou kulturu, tradice a vše, co je spojené s Říší středu.

KULTURNÍ DĚDICTVÍ

Za archeologickými vykopávkami do Yinxu	4
Vesnická opevnění v Kaipingu	6
Fujianské hliněné stavby: tulou	8
Svatyně buddhismu: hora Wutai	10
Dengfeng: „Střed nebe a země“	12
Západní jezero: inspirace básníků	14
Hlavní město Kublaj-chána	16
Terasovitá rýžová pole v Honghe	18

PŘÍRODNÍ DĚDICTVÍ

Panenské údolí Jiuzhaigou	20
Údolí Žlutého draka	22
Prameniště asijských veletoků	24
Pozemský ráj Wulingyuan	26
Rezervace pandy velké	28
Jihočínský kras	30
Kamenný les Sanqing Shan	32
Subtropická část Číny v Danxia	34
Nejbohatší naleziště zkamenělin	36
Pohoří plné kontrastů	38

KULTURNÍ A PŘÍRODNÍ DĚDICTVÍ

Hora Tai: sídlo bohů	40
Nejhezčí pohoří Číny: Huangshan	42
Velký Buddha hlídá horu Emei	44
Panenský les hory Wuyi	48

Jak jsme slíbili minule, přinášíme vám druhé číslo speciálu o čínských památkách UNESCO a k tomu i několik rad na cesty do této velké země. Co se týče doby, cestování v období hlavních čínských svátků příliš nedoporučujeme, pokud ovšem nechcete zjistit, jak se asi cítí molekula vody ve vlnách rozbouraného moře. Také se raději vyhněte letním horkům, které jsou i pro milovníky teplých krajů těžko snesitelné. Začněte doma nacvičovat používání jídelních hůlek, ve většině restaurací se vidličky a nože nevedou. Určitě se hodí znalost alespoň nejzákladnějších čínských slovíček, s angličtinou si mnohdy moc nepomůžete a snahu o komunikaci v čínštině Číňané naopak vždy ocení. Půjčovny aut zatím v Číně moc nefungují, a i kdyby fungovali, jakmile silniční provoz spatříte, přejde vás jakákoliv chuť na řízení. Ve městech je nejpohodlnější přesouvat se metrem nebo taxíky, které jsou pořád velice levné. Pokud mezi městy jezdí rychlovlaky, velice je doporučuji, leckdy jsou mnohem pohodlnější a spolehlivější než letecká doprava, která se hodně zpožďuje v závislosti na počasí. Ať už se ale vydáte v Číně kamkoliv a čímkoliv, i při sebezpreciznější přípravě se nevyhněte překvapením a pro nás nevšedním situacím. Přejeme vám zážitky, na které budete rádi dlouhá léta vzpomínat.

Zuzana Drahozalová
redaktorka

Časopis DUHA – Zajímavosti a krásy Číny, čtvrtletník, 3. ročník

Datum vydání: 18. 11. 2014

Vydává: M-Phoenix, s.r.o. Horácké náměstí 1470/8, 621 00 Brno, IČ: 24186236, DIČ: CZ24186236

Kontakt pro zájemce o reklamu: mphoenixsro@gmail.com, www.mphoenix.eu

Kontakt pro zájemce o časopisy: mphoenixsro@gmail.com, www.mphoenix.eu

Starší čísla najdete ke stažení na stránce www.mphoenix.eu

Výroba: M-Phoenix, s.r.o. ve spolupráci s CRI (<http://asiednes.cz>)

Foto: archiv CRI, archiv M-Phoenix, s.r.o.

Tiskárna: Triangl, a.s.

Grafika: BaA. Lenka Kotlárová Popelková, grafické studio GRAM, České Budějovice

ISSN: 2336-1905, registrován v evidenci periodického tisku pod evidenčním číslem: MK ČR E 21261

Za archeologickými vykopávkami do Yinxu

Archeologická lokalita Yinxu (Jin-sü) se nachází nedaleko města Anyang asi 500 kilometrů jižně od Pekingu. V letech 1300–1046 před n. l. zde sídlilo hlavní město dynastie Shang (Šang, počátek 16. stol. až 1046 před n. l.). Yinxu nám zprostředkovává poznání zlatého věku rané čínské kultury a vědy za doby bronzové. Významné jsou objevy řady královských hrodek a paláců, které sloužily za vzor pozdější čínské architektuře. Objevené nápisy dokumentují vývoj jednoho z nejstarších systémů písma na světě.

Archeologické pozůstatky Yinxu sestávají z areálu paláce a královských chrámů předků a z královských hrodek. Areál vykopávek se nachází na 414 hektarech s chráněnou oblastí 720 hektarů. Historické dokumenty, nápisy na věštech kostech a archeologické vykopávky dokládají, že Yinxu bylo první hlavní město v dějinách Číny. Dvacátý panovník dynastie Shang (Šang) král Pan Geng (Pchan Keng) přesunul své hlavní město z Yan do Yin (Jen, Jin, oblast kolem vesnice Xiaotun v prefektuře Anyang) kolem roku 1300 před n. l. a udělal z něho hlavní město říše. Postavení Yinxu bylo stabilní, metropolí zůstalo celých 255 let, vystřídal se v něm dvanáct králů a osm generací a zrodila se v něm velkolepá a vytříbená civilizace Yin – Shang. Yinxu má nedozírnou historickou,

uměleckou a vědeckou hodnotu. V Yinxu bylo nalezeno přes 80 základů domů z udusané hlíny a pozůstatky dřevěných staveb, chrámy předků a oltáře sevřené obranným příkopem. Tyto fungovaly také jako ochrana před povodněmi. Početné jámy v oblasti paláce obsahovaly popsané věšebné kosti, které jsou považované za nejstarší důkaz zapisování čínského jazyka. Oblast královských hrodek zaujímá polohu na vyvýšených plošinách, v obětích jámách se dochovaly vozy a ostatky lidí. Mezi pohřebními před-

měty se našly dekorované bronzové rituální nádoby, rytiny na nefritech, na kostech a keramika.

Po letech vědeckých archeologických vykopávek a konzervačních prací v Yinxu jsou vykopané oblasti a historické předměty konečně ochráněné před hrozbou poškození přírodními či lidskými vlivy a historické informace z Yinxu jsou tak dobře uchované pro další generace. Výstavba v památkové a chráněné oblasti a jejím blízkém okolí je přísně kontrolována.

POLOHA

Poloha v sousedství známého historického a kulturního města Anyang (An-jiang), ležícího na obou březích Žluté řeky v provincii Henan (Che-nan) ve střední Číně

ROK ZÁPISU: ČERVENEC 2006

Vesnická opevnění v Kaipingu

Několikapatrové opevněné venkovské domy nazývané diaolou (tiao-lou) v prefektuře Kaiping v provincii Guangdong v sobě jedinečně propojují čínské a západní architektonické postupy. Reprezentují je tři typy budov. Tím prvním z nich jsou věže postavené a společně obývané několika rodinami. Sloužily jako dočasný úkryt před bandity. Druhý typ tvoří obytné věže postavené bohatými měšťany jako opevněné obytné domy pro vlastní rodiny. Třetí typ domů plnil funkci pozorovatelů.

Za dynastie Han (Chan, 2. stol. před n. l. až 3. stol. n. l.) se příslušníci národnosti Han z Centrálních planin v povodí Žluté řeky začali přesouvat do této oblasti. Mísili se s příslušníky původních národností Yue (Jü), živícími se pěstováním rýže a rybolovem. Vynořila se osídlení odrážející klánovou příslušnost a postavená na základě principů fengshui (feng-šuej). Domy se stavěly z nepálených i pálených cihel a ze dřeva.

Od 16. století vesničané reagovali na stále častější nájezdy banditů ze severu do oblastí u řek a na časté silné povodně stavěním opevněných věží, kterým se říká *diaolou*. Příkladem je budova Yinglong Lou ve vesnici Sanmenli (Jing-lung-lou, San-men-li). Po zřízení okresu Kaiping (Kchaj-pching) v roce 1649 se bezpečnost oblasti výrazně zlepšila, proto se za dynastie Qing *diaolou* skoro nestavěly. Kaiping doslova znamená „počátek míru“.

Od poloviny 16. století začalo mnoho vesničanů z blízkého pobřeží vyrazet

za obchodem, v dřevěných džunkách se plavili po jihovýchodní Asii. Roku 1839 jistý chudý farmář opustil svou vesnici a vycestoval do Ameriky. Po jeho vzoru začala velká migrace lidí, odjíždějících pracovat do zlatých dolů, rýžovišť a na stavbu železnic. Tuto migraci podnítila stále obtížnější situace v Číně, způsobená boji proti místním migrantům, národnosti Hakka, a nárůstem populace, což vedlo k nedostatku potravin. Tisíce vesničanů z Kaipingu tuto oblast opustily a vy-

daly se přes Hongkong a Macao do USA, Kanady a Austrálie. V Severní Americe imigranti museli vykonávat tvrdou manuální práci. Přesto do konce 19. století čínská komunita začala hromadit úspory a po první světové válce, kdy v mnoha zemích došlo k rychlému ekonomickému rozvoji, majetek Číňanů v zahraničí vytrvale rostl. Ti však měli dojem, že nedosáhli společenského uznání za přínos pro rozvoj zemí, ve kterých se rozhodli žít. Jejich sny se často točily kolem pod-

POLOHA

Prefektura Kaiping (Kchaj-pching)
v provincii Guangdong (Kuang-tung)

ROK ZÁPISU: ČERVEN 2007

pory růstu blahobytu v rodné vesnici svých předků. Úvahy o návratu domů mnoho Číňanů opravdu realizovalo a ve staronové vlasti si postavili okázalé věžovité domy.

Příliv bohatých lidí znovu přitáhl pozornost banditů ze severu, ti podnikali nájezdy, kradli a unášeli. Mezi lety 1912 a 1930 bylo zaznamenáno 71 případů loupežných nájezdů. Nové domy tak musely být postavené jako obranné věže. Zahraniční Číňané přispěli i na výstavbu obecních a strážných věží ve většině vesnic. V Kaipingu se nachází celkem 1833 *diaolou*, přičemž 1648 z nich bylo postaveno mezi léty 1900 a 1931, to je téměř 90 %. Za krátké období třiceti let se kraj kolem Kaipingu zcela změnil, většina místních vesnic byla nově postavena nebo radikálně přestavěna.

Rozvoj zastavila ekonomická krize 30. let, válka proti Japonsku a válka v Pacifiku v letech čtyřicátých. Mezi lety 1943 a 1947 byla v USA a Kanadě zrušena kontrola imigrace, takže se mnoho Číňanů vrátilo zpět do Severní Ameriky. Po založení Čínské lidové republiky roku 1949 banditismus ustal a byly podniknuty kroky na zmírnění povodní, *diaolou* přestaly plnit svoji úlohu.

V 80. letech, když se Čína začala znovu otevírat, se velké množství vesničanů odstěhovalo. Mnoho *diaolou* je dnes prázdných. V některých zůstal původní nábytek a zařízení, starají se o ně hlídači. Pro Číňany žijící v zahraničí je to jejich duchovní domov, do kterého se vracejí při různých rodinných příležitostech nebo kam posílají peníze na konání modliteb za své předky.

Okolní vesnice a zemědělská půda jsou nadále součástí venkovské ekonomiky. Ve venkovských domech, na rýžových polích, v bambusových hájích a na okolních kopcích se odrážejí praktiky a postupy používané již přes tisíc let.

Fujianské hliněné stavby – tulou

Fujianská tulou představují nejreprezentativnější a nejzachovalější ukázky hliněných staveb tohoto typu z hornatého regionu jihovýchodní Číny. Velké, technicky sofistikované a dramaticky vyhlížející obranné budovy stavěné od 12. do 20. století jsou citlivě umístěné v úrodných horských údolích. Jsou jedinečným dokladem společného bydlení velké skupiny, které obstálo ve zkoušce času.

Zapsaná lokalita fujianských *tulou* (tchu-lou) je složena ze 46 několikapatrových obydlí postavených v jihozápadní části provincie Fujian u Tchajwanské úžiny. *Tulou* mají kruhový nebo obdélníkový půdorys, několik pater a pavlače s výhledem na vnitřní dvůr. Hliněná obydlí stojí uprostřed rýžových polí, tabákových a čajových plantáží. Může v nich žít až 800 lidí. Původně se z obranných důvodů stavěly s minimálním počtem oken směřujících ven a vedl do nich pouze jeden vchod. Bydlel v nich většinou jeden rozvětvený klan a fungovaly víceméně jako vesnice. Říká se jim také „malá království rodiny“ nebo „malá rušná města“. Mají vysoké opevněné hliněné zdi překryté dlaždicovými výrazně převislými střechami. Nejpropracovanější stavby se datují do 17. a 18. století. Budovy se dělily vertikálně mezi rodiny, na patře byly každé přiděleny dva až tři pokoje. Na rozdíl od jednoduchého exteriéru byly jejich interiéry často velmi nazdobené.

Tulou a jejich obsáhlé archívy s nimi spojených dokumentů odrážejí vznik, inovace a vývoj mimořádného umění hliněných budov v průběhu více než sedmi staletí. Propracované rozčle-

něné interiéry, některé s vysoce dekorativními prvky, zajišťovaly fyzické i duchovní potřeby společenství a představují mimořádně důmyslný způsob rozvoje společenství ve vzdáleném a potenciálně nepřátelském prostředí. Vztah obrovských budov a krajiny v sobě ztělesňuje principy *fengshui* a představy o krásě a harmonii s krajinou. Archeologický výzkum odhalil, že budovy z udusané hlíny pro větší skupiny lidí se v Číně, střední a východní Asii vyskytovaly již od neolitu (před 6000 lety). První *tulou* byla relativně malá, obdélníková nebo čtvercová, jednoduše dekorovaná a bez kamenných základů. Od konce 14. do počátku 17. století (dynastie Ming) se v reakci na zlepšení vývoje zemědělství ve Fujianu a časté

nájezdy lupičů, vábených místní prosperitou, začaly stavět mnohem větší *tulou*. Díky následnému období rozvoje zpracování tabáku a čaje od poloviny 17. do 1. poloviny 20. století se *tulou* nadále vyvíjely.

Mnoho *tulou* jsou extrémně dobře zdokumentované a jména zakladatelů klanu a stavitelů *tulou* jsou známá už od 13. století. V mnoha oblastech stejný rodinný klan vydržel až do 20. století.

Tulou jsou specifickým typem společného bydlení a obranné organizace a vzhledem k jejich harmonickému vztahu s okolím také skvělou ukázkou lidského osídlení.

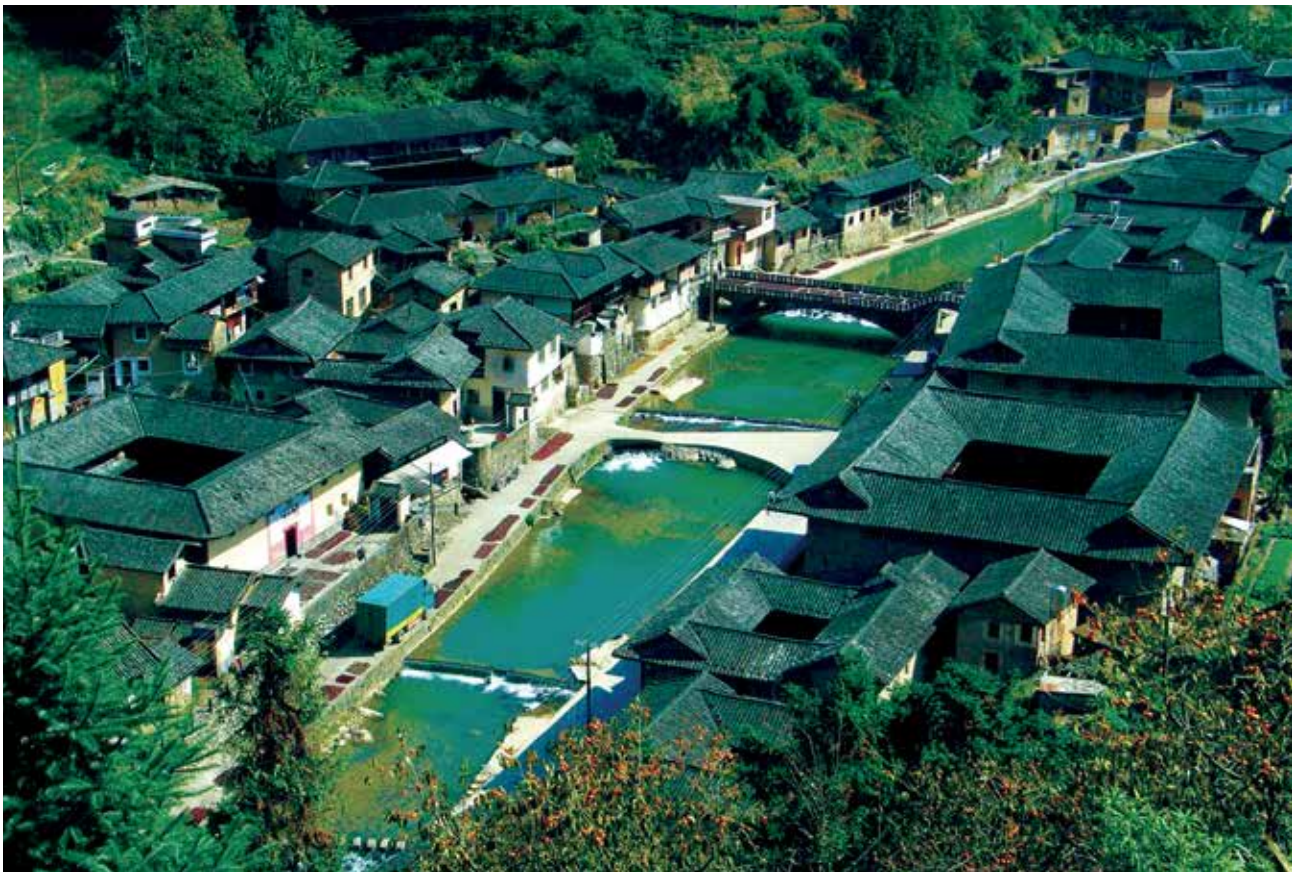

POLOHA

Nanjing (Nan-ťing) a Zongding (Cung-ťing) v provincii Fujian (Fu-ťien)

ROK ZÁPISU: ČERVENEC 2008

Svatyně buddhismu: hora Wutai

Hora Wutai (Wu-tchaj), do slova „Hora s pěti terasami“ je pozoruhodná svými tvary a členitostí, výraznými svahy a pěti otevřenými plochými vrcholky bez stromů. Patří mezi čtyři posvátné hory buddhismu.

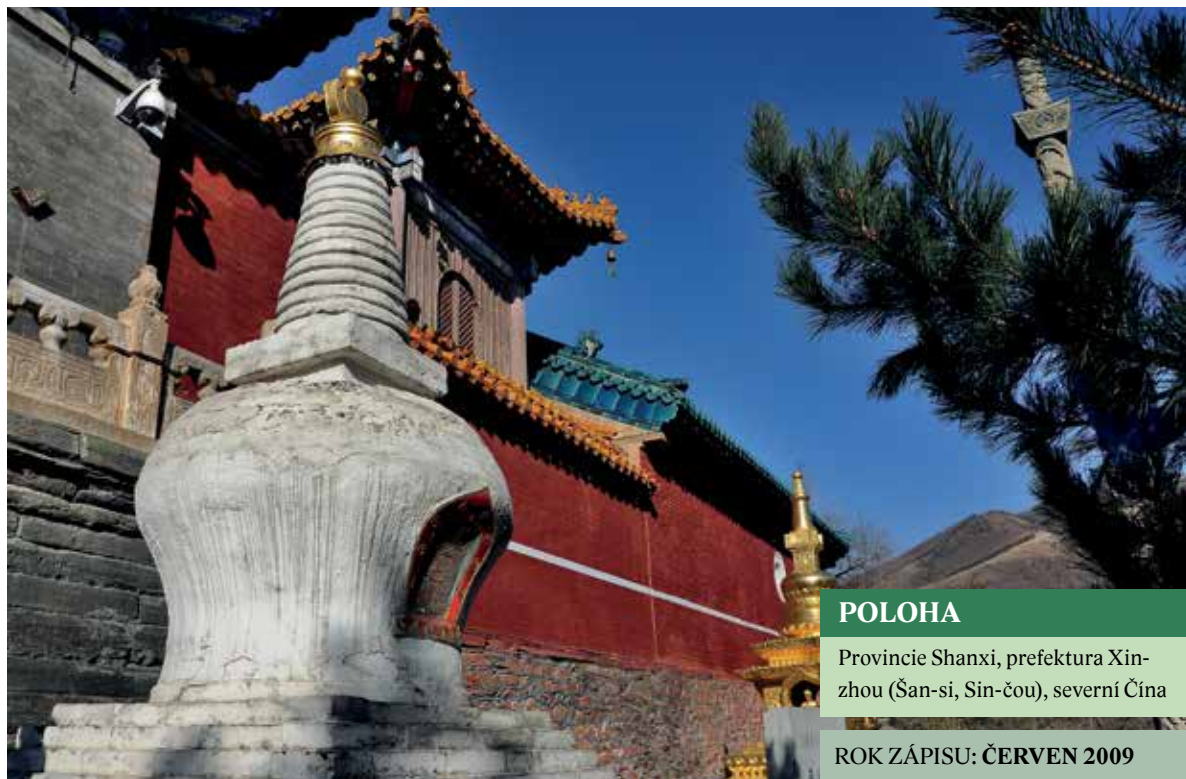
Postupem času kolem hory vyrostlo přes padesát buddhistických klášterů. Chrámy se zde stavěly od 1. století n. l. až do počátku 20. století, dnes jsou nedělitelně srostlé s okolní horskou krajinou. Celou tuto nádhernou krajinu oslavovali umělci už od dynastie Tang, dokonce i v Dunhuangských jeskyních. Budovy na hoře Wutai jsou jakýmsi soupisem toho, jak se vyvíjela buddhistická architektura a jak po celé tisíciletí ovlivňovala výstavbu paláců v Číně. Za zmínku stojí Hlavní východní síň chrámu Foguang (Fo-kuang), nejvyšší dochovaná stavba ze dřeva z dynastie Tang se sochami v životní velikosti. Pozornost přitahuje také chrám Shuxiang

(Šu-siang) z dynastie Ming, ve kterém se nachází obrovský komplex 500 soch představujících buddhistické příběhy.

Od dynastie Severní Wei (471–499 n. l.), v průběhu tisíce let, vykonalo devět císařů na horu Wutai osmnáct poutních cest. Vzdávali hold bódhisattvům, kteří jsou opěvováni na kamenných stélách a vyrytých nápisech. Tradice poutních cest na pět vrcholků je stále velmi živá. Obsáhlá knihov-

na, vytvořená kláštery na hoře Wutai a dříve obdivovaná císaři a učenici, přitahuje dodnes poutníky z velké části Asie. Představuje pro ně důležitou studnici buddhistické kultury.

Hora a budovy, které stojí v jejím okolí, umožňují návštěvníkům pohled na vývoj buddhistické architektury za poslední dva tisíce let. Odsud byla čerpána inspirace pro palácovou výstavbu v Číně a dalších částech Asie.

POLOHA

Provincie Shanxi, prefektura Xinzhou (Šan-si, Sin-čou), severní Čína

ROK ZÁPISU: ČERVEN 2009

Dengfeng „Střed nebe a země“

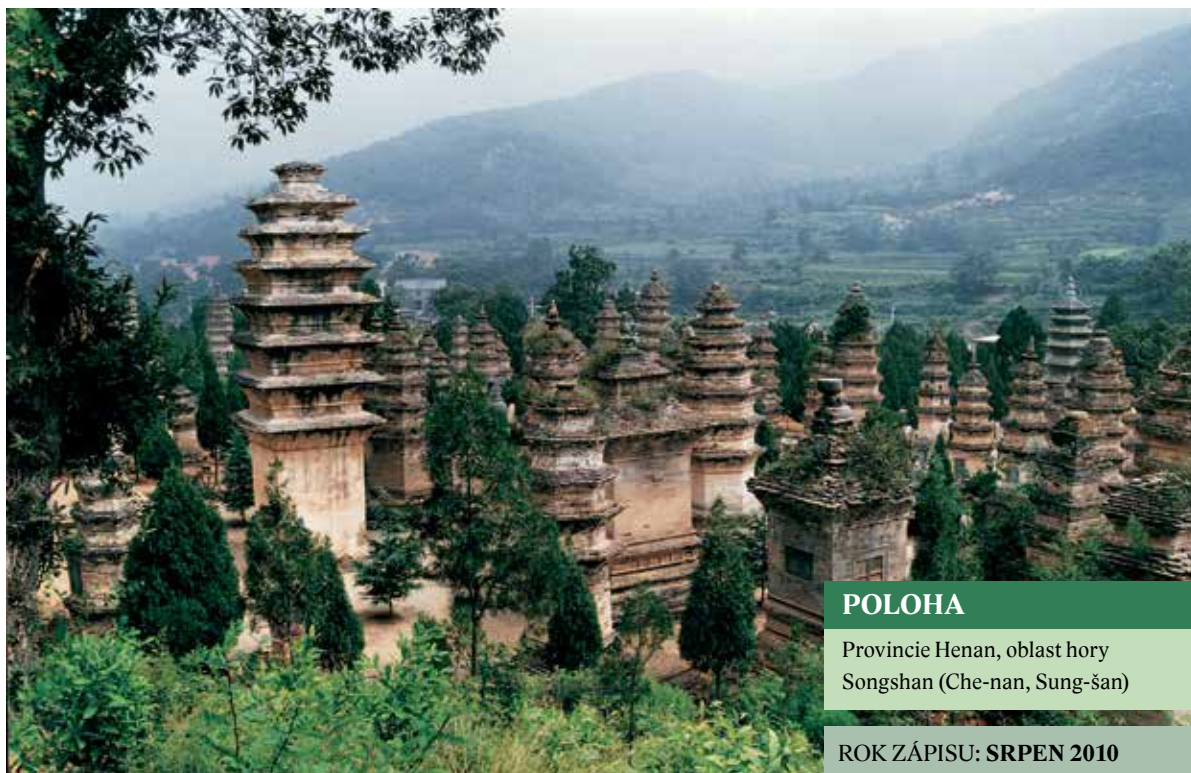
Hora Songshan je považována za jednu z nejposvátnějších hor Číny. Na úpatí této 1500 m vysoké hory nedaleko města Dengfeng (Teng-feng) a v jejím okolí se nachází osm komplexů budov a archeologicky významných lokalit. Z nich pocházejí i torza nejstarších náboženských staveb v Číně. Stavěly se během vlády devíti dynastií a odrážejí různé způsoby vnímání středu nebe a země a sil posvátných hor jako centra náboženství. Po mnoho století byl právě Dengfeng, jedno z raných hlavních měst Číny, spojován s konceptem středu nebes a země. Má to být jediný bod, odkud jsou astronomická pozorování přesná. Střed nebe a země byl přirozeně připisován hoře Songshan. Císaři uctívání hory Songshan využili k upevňování své moci.

Následující tři názory spolu proto do značné míry souvisí: střed nebe a země je astronomicky vzato vhodné místo

pro zřízení hlavního města pozemské moci; hora Songshan jakožto přírodní manifestace středu nebes a země je vhodné těžiště posvátných rituálů, které upevňují pozemskou moc; budovy kolem Dengfengu vykazují nejvyšší architektonické standardy své doby a mnoho z nich bylo postaveno na základě zmocnění od císařů. Tím posilovali svůj vliv v oblasti Dengfeng.

Některé památky jsou úzce svázané s horou, např. chrámy Zhongyue (Čung-jüe), Taishi Que (Tchaj-š'-čchüe) a Shaoshi Que (Šao-š'-čchüe).

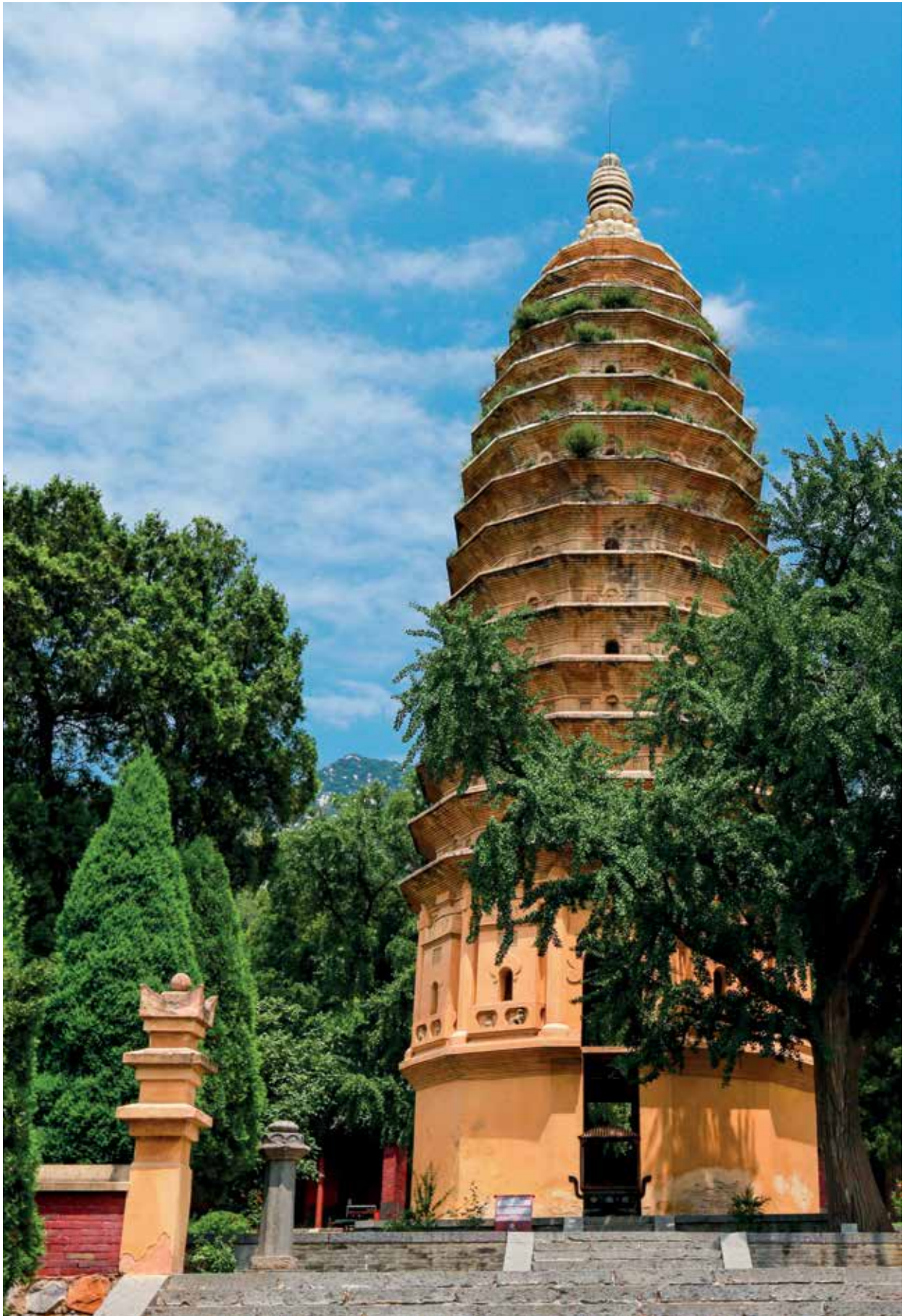
Historické památky ve městě Dengfeng jsou dokonalým příkladem starých čínských budov určených pro obřady, vědu, technologie a vzdělávání.

POLOHA

Provincie Henan, oblast hory Songshan (Che-nan, Sung-šan)

ROK ZÁPISU: SRPEN 2010

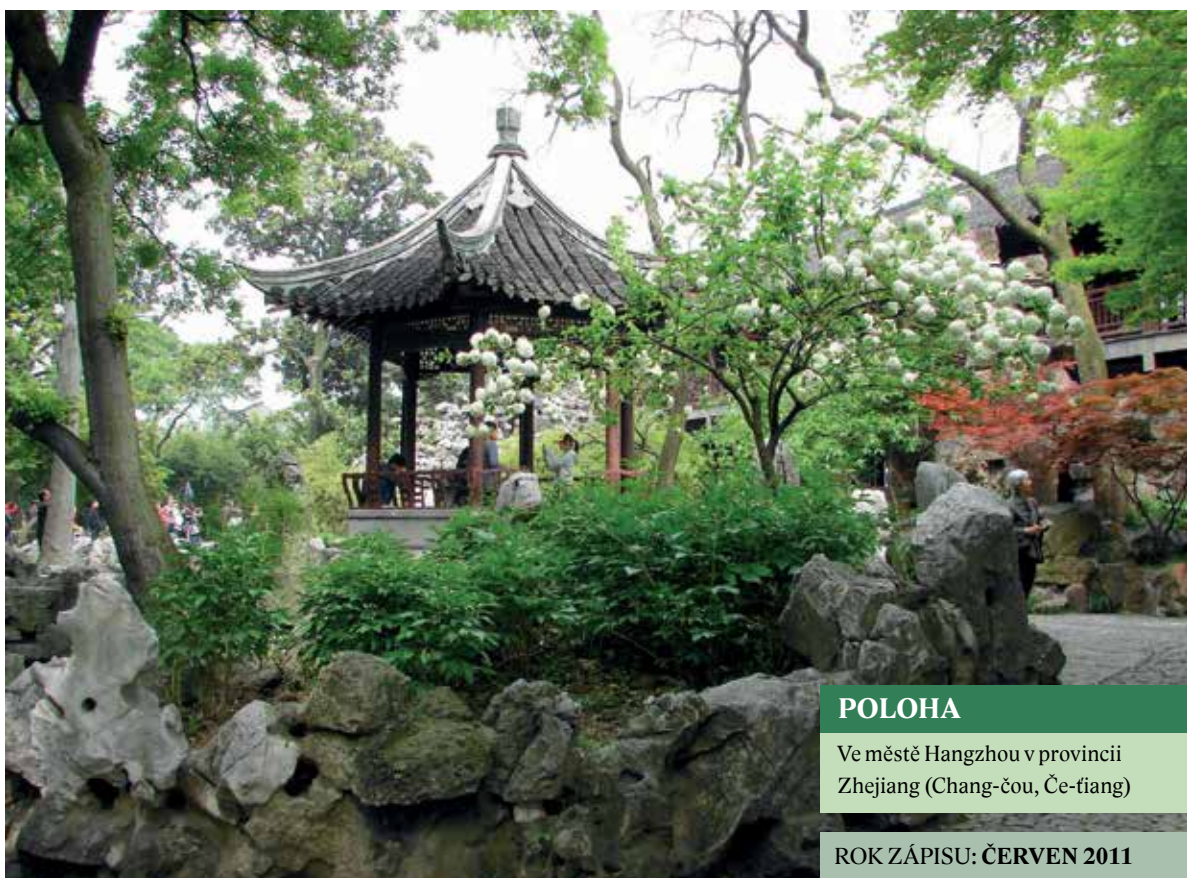

Západní jezero: inspirace básníků

Kulturní krajina Západního jezera v Hangzhou inspiruje od 9. století slavné básníky, učence a umělce. Západní jezero je ze tří stran sevřené „kopci zastřešující mraky“ a ze čtvrté strany leží krajské město Hangzhou. Jeho krásu oslavují umělci už od dynastie Tang (Tchang, 618–907 n. l.). Aby bylo ještě krásnější, ostrůvky, hráze a dolní části svahů byly „vylepšeny“ množstvím chrámů, pagod, pavilonů, zahrad a okrasných stromů, které souzní s obdělávanou krajinou. Hlavní umělé prvky jezera, dvě hráze a tři ostrovy, byly vytvořeny opakovaným odstraňováním hlíny ze dna jezera mezi 9. a 12. stoletím. Od dynastie Song (13. stol.) bylo deset poeticky pojmenovaných vyhlídek označeno jako ztělesnění idealizovaných, klasických vyhlídek odrážejících dokonalou jednotu člověka a přírody. Západní jezero je vynikající příklad kultivované krajiny, která jasně zachycuje čínské ideály estetiky krajiny, jak si ji vykládali spisovatelé a učenci z dynastií Tang a Song (Sung, 960–1279).

Krajina Západního jezera měla velký vliv na design zahrad nejen v Číně, ale i v cizině. Hlavní prvky Západního jezera dodnes podněcují k tomu, aby lidé „do krajiny projektovali své pocity“. Na hřebeny okolních kopců je z Hangzhou krásný pohled.

POLOHA

Ve městě Hangzhou v provincii
Zhejiang (Chang-čou, Če-fiang)

ROK ZÁPISU: ČERVEN 2011

Hlavní město Kublaj-chána

Památková oblast Xanadu (čínsky Shangdu – Šang-tu) bylo travinaté hlavní město charakteristické míšením kultur, navržené rádcem mongolského vládce Kublaj-chána, Liu Bingzhongem (Liou Ping-čungem) v roce 1256. Stalo se svědkem střetů a vzájemné asimilace kočovné a zemědělské kultury severní Asie. Na ploše více než 25 000 hektarů vznikala pokus o syntézu nomádské mongolské a čínské – hanské kultury.

První hlavní město (1263–1273 n. l.) Kublaj-chána a později letní hlavní město dynastie Yuan (1274–1364 n. l.) se nachází na jihovýchodním okraji Mongolské náhorní plošiny. Město a k němu přilehlé hrobky jsou na travináté stepi orientované v souladu s tradičními principy fengshui ze se-

veru na jih s horami na severu a řekou jižně od něj.

Válečník v sedle, Kublaj-chán, v Xanadu sjednotil zemědělskou civilizaci Číny a částečně se této kultuře přizpůsobil, přitom ještě rozšířil císařství Yuan po severní Asii. Rozvržení Xanadu představuje unikátní příklad takového kulturního propojení. Palác a císařské město jsou částečně uzavřeny vnějším městem, zároveň jsou zde patrné důkazy o kočovných tábořištích a královské lovecké oboře. Důkaz o existenci velkých vodohospodářských projektů, které měly zajistit bezpečí města, se dochoval v podobě pozůstatku kanálu Tiefangan (Tchie-fan-kan). Xanadu sloužilo jako mocenská základna. Bylo to místo, odkud se Kublaj-chán dostal k moci, vedl zde náboženské debaty

a hostil zahraniční cestovatele, jejichž spisy po staletí inspirovaly svět. Xanadu se stalo legendou, ze které se mimo jiné šířil i tibetský buddhismus.

Na sever od Velké čínské zdi v památkové oblasti Xanadu se nachází pozůstatky hlavního města Kublaj-chána. Legendárním zakladatelem dynastie Yuan, která Číně vládla přes sto let a své hranice rozšířila po celé Asii, sloužilo Xanadu jako základna pro jeho dobovatelské výboje.

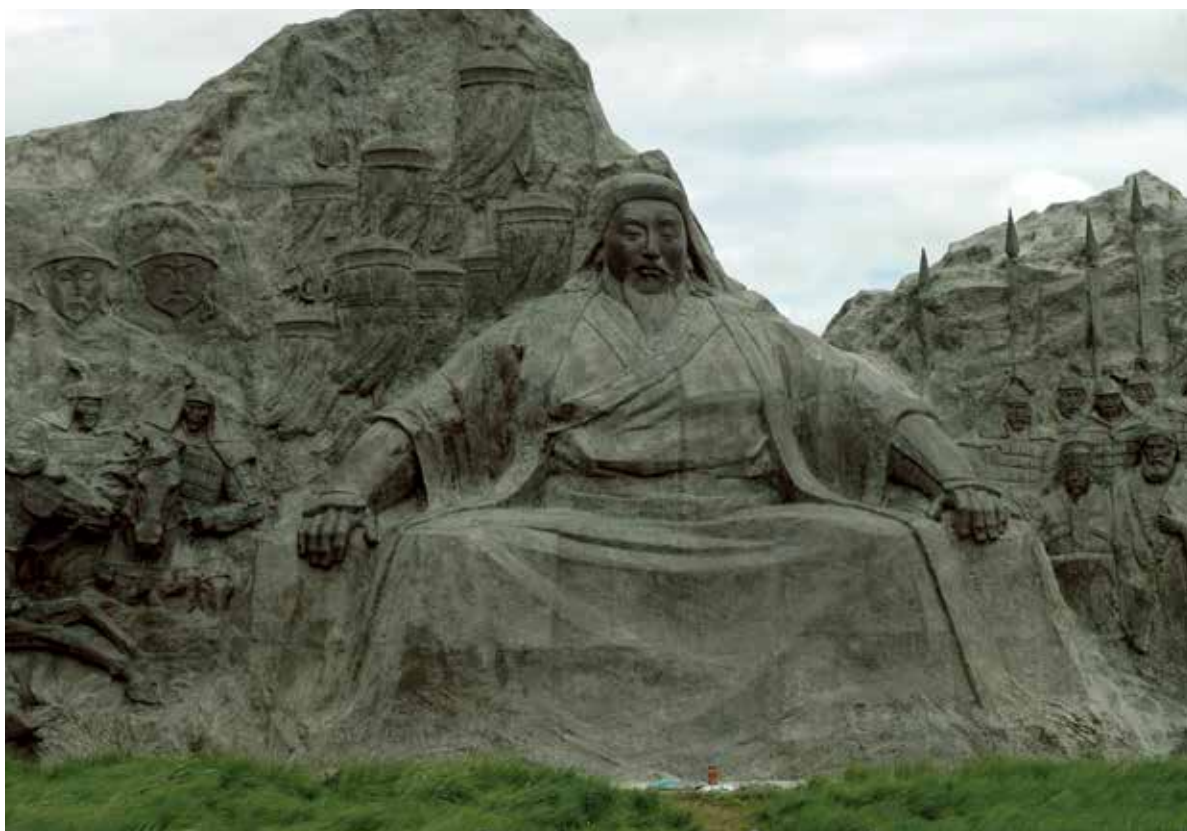
POLOHA

Xilin ol v provincii Vnitřní Mongolsko, severně od Velké čínské zdi

ROK ZÁPISU: ČERVEN 2012

Terasovitá rýžová pole v Honghe

Krajina rýžových polí etnika Hani v Honghe je posetá pozoruhodnými terasami, svažujícími se kaskádovitě dolů po svazích pohoří Ailao (Aj-lao) nad pobřežím řeky Honghe. Na terasách mezi koncem zalesněné plochy a údolím se rozkládá neuvěřitelné množství rýžových polí. Prostírají se na území asi 1000 kilometrů čtverečních. Na třech povodích, Malizhai, Dawazhe a Amengkong-Geta leží tři terasovité oblasti – Bada, Duoyishu a Laohuzui (Pa-ta, Tuo-ji-šu, Lao-chu-cuej) – ve kterých se odrážejí různé výchozí geologické podmínky. Stoupání teras v Bada je mírné, v Douyishu už je prudší a v Laohuzui je velmi strmé. V průběhu uplynulých 1300 let lidé etnika Hani vyvinuli komplexní systém kanálů, kterými přivádějí vodu z vrcholů hor na terasy. Reagovali tak na obtíže a možnosti, které jim prostředí vysokých hor a úzkých údolí zbrázděných stržemi s extrémně vysokým množstvím srážek (1400 mm) a subtropické klima nachystalo. Pukliny ve skalách odvádějí dešť

a pískovec pod žulovými horami zachycuje vodu, kterou poté uvolňuje v podobě pramenů. Čtyři hlavní přiváděcí kanály a 392 rozvětvených zavlažovacích kanálů o celkové délce 446 kilometrů vesničané spravují společně.

V krajině je patrný propojený systém čtyř prvků – lesů, přísunu vody, teras a obydlí. Lesy na vrcholcích hor jsou zdrojem života polí. Vesničané rozdělují okolní lesy na čtyři typy. Starobylé lesy, které zajišťují přísun vody, posvátné lesy, upevňující lesy a venkovské lesy na dřevo na stavby, topení a na jídlo. Posvátné lesy mají dodnes hluboký význam. Nad vesnicí se nacházejí místa pro vesnického boha Angma (duše vesnice) a pro boha ochránce půdy Misonga. Zde se vesničané modlí za mír, zdraví a blahobyt. Dvaosmdesát relativně malých vesnic s 50–100 domácnostmi bylo postaveno nad poli hned pod horskými lesy. Tradiční lidové stavby mají zdi z udusané hlíny - vepřovice nebo z hlíny a kamení. Přikryté jsou vysokou, těžkou doškovou stře-

chou ze slámy, která dodává domům svérázný houbovitý tvar.

Každá domácnost farmaří na jedné nebo dvou „parcelách“ rýžových teras. Zemědělský život vesničanů má přesné kontury, kde mají své místo i buvoly, dobytek, kachny, ryby a úhoři. Ti všichni přispívají svým dílem při pěstování červené rýže, hlavního zemědělského produktu této oblasti. Pevný systém správy půdy na rýžových terasách představuje mimořádnou harmonii mezi lidmi a jejich prostředím, a to jak z ekologického, tak i z estetického hlediska. Vychází z výjimečných a dlouhotrvajících společenských a náboženských struktur.

POLOHA

V okrese Yuanyan (Jüan-jen) v samosprávné prefektuře Honghe (Chung-che) etnika Hani (Cha-ni) v provincii Yunnan (Jün-nan)

ROK ZÁPISU: ČERVEN 2013

Panenské údolí Jiuzhaigou

Přírodní a historická oblast údolí Jiuzhaigou (Tiou-čaj-kou) se rozkládá na ploše asi 720 čtverečních kilometrů a zahrnuje povodí toků Shizheng, Riye a Zechawa. Okolní hory dosahují nadmořských výšek až 4800 metrů a celá oblast je tvořena několika různými lesními ekosystémy s krasovými útvary a nádhernými vodopády. V této oblasti se láme Qinghaisko-tibetská deska a deska Yangzi, nejsou zde tedy nijak výjimečná zemětřesení výrazně ovlivňující ráz krajiny. Krasové útvary ve vysokých nadmořských výškách, vytvořené činností ledovcové, vodní a tektonické aktivity, přitahují svojí zajímavostí nejen geology.

Nejznámějším rysem oblasti je velké množství jezer, především klasických „stužkových“ jezer v údolích vytvoře-

ných v ledovci, která byla přirozeně přehrazena rozpadem kamenů či záspy. Postupně se ukládající sloučeniny na bázi uhlíku tyto přirozené přehradly zpevnily a stabilizovaly.

Mohutné působivé vodopády, např. Xiongmaohai (Siung-mao-chaj, Pandí jezero) nebo Zhenzhutan (Čen-ču-tchan, Perlová písčina) na konci dolního toku Zhengshutan (Čeng-šu-tchan), dodávají krajině dynamický ráz.

Profil území vytvářejí tři údolí. Strže Rize a Zechawa se táhnou z jihu a setkávají se ve středu oblasti, kde formují třetí strž Shuzheng.

Neutrální až mírně alkalická půda napovídá, že skalní podloží zde tvoří vápenec, do větší či menší míry lišící se v barvách a struktuře. Na vyšších

horských svazích se půda pořádně nevytvořila.

Bohatá flóra a značné rozdíly v nadmořské výšce významně přispěly k rozmanitému spektru fauny. V údolí žije asi 140 druhů ptáků a několik ohrožených druhů zvířat včetně pandy obrovské, takina tibetského nebo zlaté tuponosé opice.

POLOHA

Samosprávná prefektura etnických menšin Tibeťanů a Qiangů Aba (Čchiangů A-pa), 330 km severně od Chengdu (Čcheng-tu), hlavního města provincie Sichuan, v okrese Nanping (Nan-pching), jižní část pohoří Minshan (Min-šan)

ROK ZÁPISU: **PROSINEC 1992**

Údolí Žlutého draka

Do údolí Žlutého draka (Huanglong Gou, Chuang-lung-kou) shlíží zasněžené vrcholky hor a nejvýchodnější z čínských ledovců. Zdejší horská krajina, kterou zdobí pestré ekosystémy, pozoruhodné vápencové útvary, vodopády a horké prameny, je domovem několika ohrožených druhů včetně pandy velké a sečuánské zlaté opice tuponosé.

Chráněná oblast se dělí na dvě části: údolí Huanglong a strž Mouni. Tektonická aktivita, především v podobě zemětřesení, je v této oblasti poměrně častá. Krajina má nápadný reliéf, obzvláště působivý v oblasti, kde řeka Fujiang (Fu-ťiang) protéká soutěskou Danyun (Tan-jün). Podmanivou horskou krajinu nad hranicí lesa po většinu roku zakrývá sníh. Xuebaoding (Süe-pao-ting), neboli Vrcholek Zasněžené hory skrývá pod příkrývkou neustupujícího sněhu nejvýchodnější ledovec v Číně. Geologicky nejzajímavější jsou rozsáhlé nánosy usedlého vápence podél 3,6 km dlouhé strže Žlutého draka (Huanglonggou), kde se vytvořilo několik travertinových jezírek. Zdrojem jejich nádherně proměnlivých barev od oranžové a žluté po zelenou a modrou jsou množící se bakterie a řasy. Krásou si nezadají ani dlouhé vápencové mělčiny, především Liujinshan (Liou-ťin-šan) a Jinshatan (Tin-ša-tchan). Rozsáhlé svahy z aktivního uloženého vápence zcela pokrývá tenká vrstva tekoucí vody.

Od pramene ze Zasněžených hor stéká řeka Fujiang (Fu-ťien-k). V údolí Huanlong, v horním toku, je napájena svými hlavními přítoky. Průtok vody v této horské řece je během roku značně proměnlivý, největší vydatnosti dosahuje v období od května do července. Scenérii krajiny dotváří řada tryskajících horkých pramenů. Strž Mouni sestává ze dvou souběžných menších strží Zhaga (Ča-ka) a Erdaohai (Er-ta-

o-haj). Znamé jsou především dvě oblasti horkých pramenů: Feicuikuang Quan (Fej-chuej-kchuang čchüan) a prameny v Zhuzhuhu (Ču-ču-chu). Voda z obou pramenišť je bohatá na minerály a říká se o ní, že je velmi léčivá. I v této strži je rozeseto mnoho půvabných jezer a nachází se zde slavný vodopád Zhaga (Ča-ka).

V této oblasti přechází pásmo dešt-

POLOHA

Samosprávná prefektura etnických menšin Tibetanů a Qiangů Aba (Čchiangů A-pa), okres Songpan (Sung-pchan) na severozápadě provincie Sichuan (S'-čchuan), jižně od hory Minshan (Min-šan), neda-leko Jiuzhaigou (Ťiou-čaj-kou)

ROK ZÁPISU: **PROSINEC 1992**

ných lesů do pásma horských lesů, luk a stepí Qinghaisko-tibetské náhorní plošiny. Nedaleko se střetává flóra čtyř oblastí: východní Asie, Himálaje, subtropického a tropického pásma. Od nadmořské výšky 1 700 až 2 300 m se táhne pás smíšených lesů, ve kterém roste hlavně jedlovec čínský (*tsuga chinensis*), čínské a dračí jedle a tři druhy javoru. Od výšky 2 300 do 3 600 m zde rostou především jehličnaté a subalpínské lesy, ve kterých převažují jedle, smrky, modřiny a břízy. Ve výšce 3 600 až 4 200 m n. m. les ustupuje a přechází v alpínské louky zarostlé keří a trávou. Od 4 200 do 4 800 m n. m. je vegetace řidší, ale stále zde rostou keře. Ve výšce nad 4 800 m n. m. se nachází oblast věčného sněhu a ledu.

Celá řada zdejší fauny je zařazena mezi ohrožené savce. Mezi nimi jsou významné druhy jako panda velká a panda červená, zlatá opice tuponosá, hnědí a asijský černí medvědi, levhart, kočka Palasova, asijský divoký pes nebo ohrožené druhy jelenů.

Prameniště asijských veletoků

Zapasaná lokalita sestává z osmi chráněných oblastí Národního parku Tři souběžné řeky v hornaté severozápadní části provincie Yunnan. Toky tří nejdůležitějších asijských řek: řeky Jang-c'-fiang (zde ještě pod názvem Jinshajiang, T'in-ša-fiang), Mekong a Salween protékají skrz krajinu protkanou strmými roklemi, z nichž některé jsou až 3 000 metrů hluboké a jsou ohraničené zaledněnými štíty stoupajícími do výšky až 6 000 m n. m. Oblast se táhne od severu na jih 310 km a z východu na západ 180 km. Zmíněné asijské veletoky zde souběžně protékají v trase dlouhé asi 300 kilometrů.

Čtyři souběžně se táhnoucí horské hřebeny patří do pohorí Hengduan (Cheng-tuan) na východním konci Himálají, jejich výška přesahuje 4 000 m n. m. Byly vytlačeny do výše a zvrásněny tlaky způsobenými přehýbáním zemských desek. Dominantní složený orogenický pás vykazuje stopy silných pohybů desek v minulosti. Významné je především stlačení okraje Euroasijské desky Indickou deskou, která je

podsunuta pod ní podél zlomu v místě, kde protéká Mekong. Výsledné zmáčknutí vytvořilo ohromné propady a náhlý zdvih, který je patrný v podobě velehor protnutých řekami. Vznikl tak extrémně vertikální reliéf charakteristický pro tuto oblast.

Chráněná oblast Tři souběžné řeky v Yunnanu patří mezi jedny z nejméně narušených ekologických oblastí mírného pásma na světě a je epicentrem výskytu čínských endemitů. Nachází se zde mimořádně bohatý přirozený genofond, rostou zde nediverzifikovanější vyšší rostliny celé Číny, což je dané nadmořskou výškou a pozicí v klimatickém průsečíku mezi severem a jihem. Vyskytují se zde ekvivalenty sedmi různých klimatických pásem: jižní, střední a severní subtropické se suchými, horkými údolími, teplé, chladné a studené mírné klima a chladné oblasti. Díky tomu, že tato oblast za doby ledové sloužila jako útočiště a díky své pozici nedaleko hranic tří velkých biogeografických říší – východní Asie, jihovýchodní Asie a Tibetské náhorní plošiny – se

v parku nachází 22 vegetačních podtypů a 6 000 druhů rostlin. Zdejší fauna vytváří komplexní mozaiku palearktických, orientálních a místních endemických druhů, které zde mají možnost adaptovat se na téměř libovolné vnitrozemské klima od jižního subtropického po mrazivé, kromě pouštního klimatu, ačkoli se zde nacházejí i horká suchá údolí.

V této oblasti prý žije 25 % druhů zvířat světa, přičemž mnoho z nich je reliktních a ohrožených. Řada prapůvodních zvířat, pozůstatek zdejší ekologické minulosti, zde žije spolu se zvířaty, která se nedávno adaptovala na chladnější podmínky.

POLOHA

Samosprávná oblast Tibetanů Diqing (Ti-čching) a samosprávná oblast etnika Lisu Nujiang (Li-su nu-fiang) v prefektuře Lijiang (Li-fiang), provincie Yunnan (Jün-nan)

ROK ZÁPISU: ČERVENEC 2003

Pozemský ráj Wulingyuan

Přírodní a historická oblast Wulingyuan (Wu-ling-jüan) se rozkládá na ploše asi 260 km². Oblastí dominuje přibližně 3000 kvarcitových pískovcových sloupů a vrcholů, z nichž některé dosahují výšky až 200 metrů. Mezi těmito sloupy a kopci se skrývají úzké rokle a propasti protkávané nespočetnými potoky a vodopády. Ze čtyřiceti zdejších jeskyní je nejznámější jeskyně Huanglong (česky jeskyně Žlutého draka), tato patří mezi jednu z deseti největších jeskyní v Číně. Další zvláštností jsou dva přírodní mosty spojující strmé hory: Xianrenqiao (Sien-žen-čchiao, Most nesmrtelných) a Tianqiashenkong (Tchien-čchia-šen-kchung, Most přes nebesa) překonávající údolí ve výšce 357 m nad jeho dnem jako nejvyšší přírodní most na světě.

Wulingyuan se rozprostírá v oblasti střední Číny v Čínsko-japonské botanické zóně a je domovem flóry čtvrtého ledovcového období. Roste zde přes 3000 druhů rostlin, z toho asi 600 dřevin typických pro subtropické a mírné klimatické pásmo. Řada druhů se řadí mezi vzácné dřeviny a cenné léčivé či okrasné rostliny.

Mnohým příslušníkům místní fauny hrozí vyhynutí, ochranu si zaslouží např. čínský mlok obří, asijský divoký pes, asijský černý medvěd, leopard obláčkový a čínský jelen vodní. Populace levhartů obláčkových je pravděpodobně velmi malá, a ačkoli byly spatřeny jejich stopy a další znaky pří-

tomnosti, na vlastní oči je zatím nikdo nespatriil. Na rozdíl od ostatních oblastí v Číně, historie osídlení v této oblasti není nijak dlouhá. V dávných dobách bylo toto místo považované za vzdálené a nepřístupné. Podle místních legend šlechtic jménem Zhangliang (Čang-liang) z dynastie Han (Chan, 206 př. n. l.–220 n. l.) odešel do ústraní, žil ve Wulingyuanu a byl pohřben pod horou Qingyan (Čching-jen, dnešní Zhangjiajie, Čang-fia-fie).

Ačkoliv se traduje, že místních potoků a říček je asi 800, ve skutečnosti se jich v terénu vlní kolem šedesátky. Mnohé z nich jsou přítoky řeky Suoxi, protékající středem oblasti. Přehrazením jednoho jejího ramene vzniklo jezero Baoheng. Spojuje v sobě funkce zásobárny vody a ochrany před povodněmi, zlepšuje přirozené prostředí pro čínské mloky obří a zároveň je s oblibou vyhledávané pro rekreaci.

POLOHA

V povodí říčky Suoxi (Suo-si)
v blízkosti města Dayong (Ta-jung)
v okrese Wulingyuan (Wu-ling-jüan)
v prefektuře Zhangjiajie (Čang-fia-fie) v provincii Hunan (Chu-nan)

ROK ZÁPISU: **PROSINEC 1992**

Rezervace pandy velké

S’-čchuanské přírodní rezervace pandy velké jsou domovem 30 % všech pand na světě. Zapsaná lokalita svou velikostí přes 9 000 km² představuje největší oblast na světě, kde pandy žijí ve svém původním prostředí. Kromě pandy velké lokalitu obývá také panda červená, levhart sněžný a obláčkový a další savci, celkem 109 druhů (což je více než 20 % čínských savců). Rezervace je velice přitažlivá i pro ornitology, ze zdejších 365 druhů ptáků 300 objevíte pouze v této oblasti. Hory Wulong (Wu-lung), Siguniang (S’-ku-niang) a Jiajin (Tia-

-fin) jsou považovány za vlajkovou loď úsilí o ochranu živých tvorů. Jde také zároveň o významné místo, kde se rodí malé pandy, které jsou pak chovány v zajetí.

Tato lokalita patří také mezi botanicky nejbohatší rezervace v pásmu mírného podnebí na světě, bylo zde zaznamenáno 5–6 000 druhů rostlin. Najdete zde mnoho reliktních, jako davidie listenová (*Davidia involucrata*), a velkou druhovou rozmanitostí oplývající rostliny, jako jsou magnólie, bambusy, rododendrony a orchideje.

Oblast je významným zdrojem genofondů pro stovky tradičních čínských léčivých rostlin, které jsou nyní považované za ohrožené druhy.

Kromě roztomilých pand velkých tato oblast nabízí i velké množství endemických ohrožených druhů rostlin i živočichů.

POLOHA

Provincie S’-čchuan (Sečuan)

ROK ZÁPISU: ČERVENEC 2006

Jihočínský kras

Jižní Čína je jedinečná díky své rozmanitosti krasových jevů a krajin. Jihočínský kras se rozkládá na ploše asi 500 tisíc km², především v provinciích Yunnan, Guizhou a Guangxi. Představuje jednu z nejpozoruhodnějších tropických až subtropických krasových oblastí. Zahrnuje speciálně vybrané oblasti, které mají výjimečnou funkci chránit a představovat nejlepší příklady krasových jevů a krajin. Vytvá-

ří soudržnou oblast skládající se ze tří částí: Libo (Li-po), Shilin (Š'-lin), každá se dělí na dvě menší části, a Wulong (Wu-lung), který se skládá ze tří částí.

Kamenné lesy v Shilinu jsou považovány za úžasný přírodní úkaz s velkým množstvím nejrůznějších krasových věžiček roztodivných tvarů a jiných krasových krajin s vrcholky s různými tvary. Také krasové kužely a vrcholky

v Libo vytváří zvláštní a půvabnou krajinu. Kras Wulong zase ohromí díky svým obřím závrtům, přírodním mostům a jeskyním.

POLOHA

provincie Yunnan (Jün-nan), Guizhou (Kuej-čou) a Guangxi (Kuang-si)

ROK ZÁPISU: 26. 7. 2007

Kamenný les Sanqing Shan

Národní park Sanqing Shan (San-čching-šan) se rozkládá na ploše téměř 23 000 hektarů. Na seznam UNESCO byl zapsán díky své výjimečné krajině vyznačující se koncentrací neuvěřitelně tvarovaných sloupů a vrcholů. Scenérii utváří 48 žulových vrcholků a 89 žulových sloupů, mnohé z nich na první pohled připomínají lidské nebo zvířecí siluety. Krása přírody s dominantní 1817

metrů vysokou horou Huaiyu (Chua-j-ju) je ještě více umocněna žulovými prvky, vegetací a zvláštními meteorologickými podmínkami. Působí zde subtropické monzunové a mořské vlivy. Tento národní park ztělesňuje jedinečnou škálu zalesněných fantasticky tvarovaných žulových sloupů a vrcholků koncentrovaných na relativně malém prostoru. Na obzoru se rýsují komplikované skalní útvary v kombi-

naci s jemným lesním porostem, čelí neustále se měnícím povětrnostním vlivům a vytváří krásnou krajinu.

POLOHA

na západě pohoří Huyayi (Chu-ja-ji) na severovýchodě provincie Jiangxi (Ťi-ang-si) ve východní části střední Číny

ROK ZÁPISU: ČERVENEC 2008

Subtropická část Číny v Danxia

Čínská Danxia (Tan-sia) se rozkládá v subtropické části jihozápadní Číny. Táhne se v 1700 km dlouhém oblouku od provincie Guizhou na západě až po provincii Zhejiang na východě. Krajina se vyvinula z kontinentálních červe-

ných nánosových sloji za následného zvednutí a za spolupůsobení vlivu počasí a eroze. Kombinací endogenních (tektonické zvedání) a exogenních vlivů (klíma, eroze, zvětrávání) a dalších faktorů se reliéf vyvíjel postupně již od neogénu. Pro oblast Danxia

jsou charakteristické nádherné červené útesy a celá řada dalších terénních útvarů jako přírodní sloupy, věže, strže, údolí a vodopády. Rozeklaná příroda pomohla uchovat subtropické stále zelené lesy s cca 400 druhy vzácné fauny a flóry.

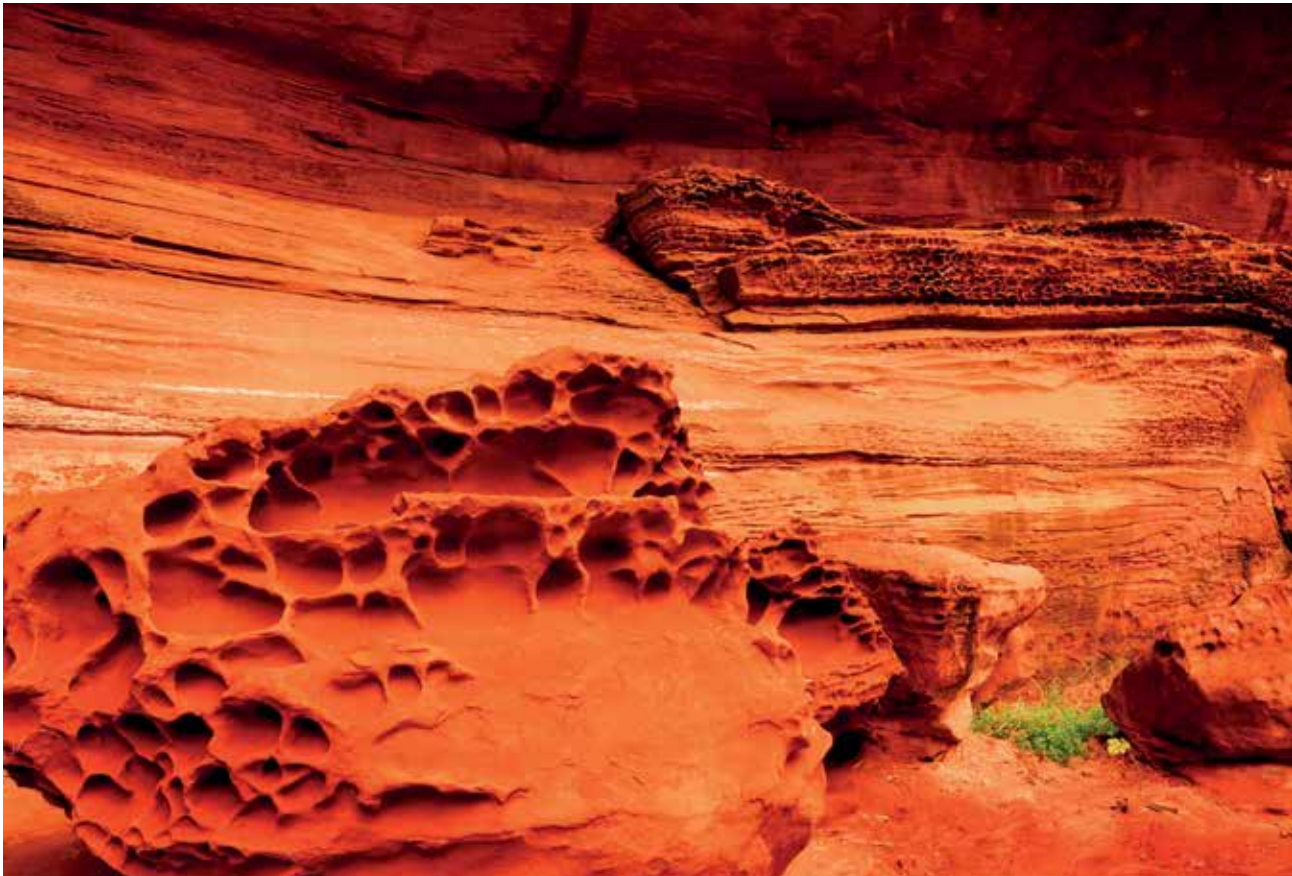

POLOHA

Zahrnuje Taining v provincii Fujian (Tchaj-ning, Fu-tien), Langshan v provincii Hunan (Lang-šan, Chu-nan), Danxiashan v Kantonu (Tan-sia-šan), Longfushan v provincii Jiangxi (Lung-fu-šan, Ťiang-si, včetně Želvího vrcholku), Jianglangshan v provincii Zhejiang (Ťiang-lang-šan, Če-ťiang) a Chishui v Guizhou (Č'-šuej, Kuej-čou), celkem tedy 6 krajinných oblastí tvoří lokalitu Danxia.

ROK ZÁPISU: SRPEN 2010

Nejbohatší naleziště zkamenělin

Zkameněliny v Chengjiangu se nachází v kopcovité krajině rozkládající se na ploše 512 hektarů. Představují úplný obraz mořského života v raném kambriu, do kamene se mimořádně dobře otiskla místní rozmanitá fauna a flóra představující širokou škálu organismů, obratlovců i bezobratlých. Tato oblast ilustruje časné vytvoření složitého mořského ekosystému. Zaznamenán byl výskyt záhadných živočichů, kteří představují výjimečné svědectví rychlé diverzifikace života na Zemi před 530 miliony lety, kdy většina nyní žijících skupin ži-

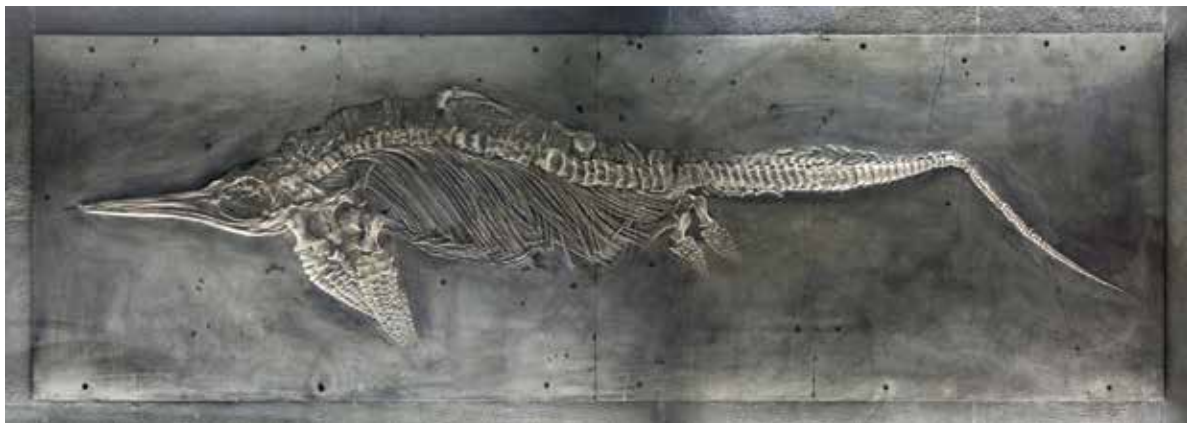
vočichů vznikla. Celá oblast má obrovský význam pro studium fauny a flóry. Naleziště fosilií v Chengjiangu patří k těm nejkvalitnějším na světě. Zachovaly se fosilie měkkých a tvrdých tkání zvířat s tvrdými kostrami společně s řadou jiných organismů, které měly zcela měkké tělo. Žádný druh živočichů s měkkým tělem byste nikde jinde nenašli. Detailně zachované pozůstatky dokládají dokonce i takové funkce, jako je zaživací systém organismů, například členovců *Naraoia*, nebo jemné žábry záhadného yunnanského organismu.

Fosilie v Chengjiangu nám poskytují to, co v současné době chápeme jako nejstarší známé fosilie strunatců, kmeny, ke kterému se řadí všichni obratlovci. Zdejší zkameněliny dokládají život na Zemi během raného kambria, tyto pozůstatky ilustrují, jak vypadal život na naší planetě před dávnými časy.

POLOHA

Nachází se ve městě Yuxi (Jü-si) v kraji Chengjiang (Čcheng-fiang) v provincii Yunnan (Jün-nan).

ROK ZÁPISU: ČERVENEC 2012

12

Pohoří plné kontrastů

Pohoří Tianshan v Xinjiangu (Tchien-šan, Sin-ťiang) se skládá ze čtyř částí, Tomur, Kalajun-Kuerdening, Bayinbukuke a Bogda, a rozkládá se na ploše 606 833 hektarů. Zasněžené hory, ledovcové vrcholy, panenské lesy a louky, průzračné řeky a rudé kaňony stojí ve velkém kontrastu k rozsáhlým sousedním pouštím. Tvoří nápadný vizuální kontrast mezi teplým a studeným prostředím, suchým a vlhkým, bezútesným a kvetoucím. Reliéf a krajinné ekosystémy byly zachovány již od pliocénu, představují vynikající příklad pokračujících biologických a ekologických evolučních procesů.

Oblast také zasahuje do Taklamakanské pouště, jedné z největších a nejvýše položených pouští na světě, známé pro své duny a velké písečné bouře. Xinjiangský Tianshan je místem výskytu důležitých endemických

a reliktních druhů rostlin, vzácných a ohrožených. Rozmístění vegetace podle výškových rozdílů, výrazné rozdíly mezi severními a jižními svahy i rozmanitost přírody ilustrují biologický a ekologický vývoj v této oblasti.

Rozdíly mezi horskými oblastmi a nekončícími pouštěmi, mezi suchými jižními svahy a mnohem vlhčími se-

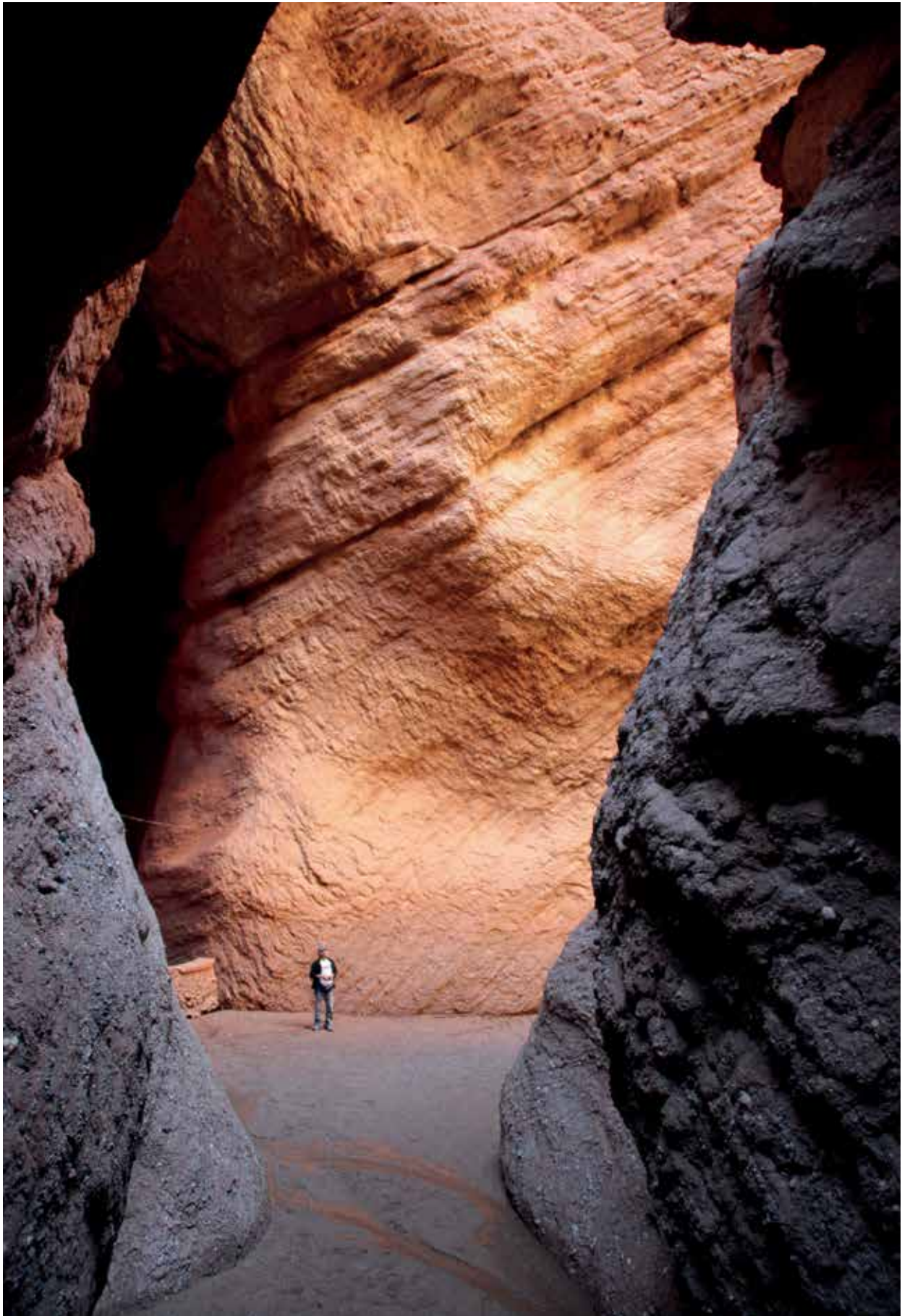
verními svahy vás doslova ohromí na každém kroku.

POLOHA

Bogda, Bayinbuluke a Tomur, Kalajun - Kuerdening v Ujgurské autonomní oblasti Xinjiang (Sin-ťiang)

ROK ZÁPISU: ČERVENEC 2013

Hora Tai: sídlo bohů

Hora Tai (Tchaj), jedna z pěti mytických hor Číny, kde podle legend sídlí bohové a kam již po tisíciletí směřují řady četných poutníků, symbolizuje starobylou čínskou civilizaci. Leží nedaleko významného archeologického naleziště Dawenkou (Ta-wen-kchou), osídlovaného již v raném neolitu. Již před rokem 219 př. n. l. byla hora významným objektem uctívání, tehdy první čínský císař přinesl hoře obětiny a informoval bohy o svém úspěchu při sjednocení Číny. I následující dynastie zde vykonávaly pravidelné obřady na počest nebe a země, což dokazuje i 1800 kamenných památných tabulí, 22 chrámů a množství dalších historických staveb. Kláštery, malé pavilóny a brány dokonale splývají s okolní přírodou. Svatyně boha hory nazývaná také Tchajšanský chrám je spolu s Císařským palácem v Pekingu a Konfuciovou svatyní v Qufu (Čchü-fu) považována za jednu ze tří nejvýznamnějších klasických staveb v Číně. Chcete-li k ní vystoupat, musíte na úseku 9 km zdolat přes 6000 schodů.

Milovníci klasického čínského písemnictví zde najdou stély od slavného cestovatele Zhang Qiana (Čang Čchien) z období dynastie Han (Chan) i dalších významných osobností jako Heng Fang (Cheng Fang) nebo madam Jin Sun (Ťin Sun). Mezi další zachované památky patří buddhistická písmena z období dynastie Severní Qi (Čchi), chvalo zpěv na horu

POLOHA

Nedaleko vesnice Tan'an (Tchan-an), jižně od města Jinan (Ťi-nan) v provincii Shandong (Šan-tung)
Rozloha: 25 000 hektarů
Nejvyšší bod: 1 545 m n. m.

ROK ZÁPISU: **PROSINEC 1987**

Taishan (Tchaj-šan) od proslulého císaře Tang Xuanzonga (Tchang Süencung) a další stély z dynastie Tang (Tchang).

Ani flóra nezaostává za starobylostí kulturních skvostů hory Tai. Šest cypřišů z hanské dynastie zde roste

již 2100 let. Můžete si odpočinout ve stínu přes 500 let staré borovice nebo pod Jerlínem japonským (Sophora japonica), zasazeným před 1300 lety.

Hora Taishan, která je považována za jedno z míst s nejkrásnějším výhle-

demna okolní krajiny, byla významnou kolébkou východoasijské kultury v dávných dobách.

Klíčovým prvkem je Chrám zasvěcený bohu hory Tai, kterému vévodí taoistická mistrovská malba s názvem Putování boha Tai Shanu.

Nejhezčí pohoří Číny – Huangshan

Hora Huangshan (Huang-šan) je považována za nejhezčí horu Číny a po celá staletí byla opěvována a oslavována v literatuře a malířství. Dodnes přitahuje básníky, malíře a fotografy úžasnými obrazy krajiny se žulovými vrcholky vynořujícími se z moře okolních oblaků.

Žluté hory slučují do jediného celku všechny prvky slavných čínských hor, které jsou známy svým přívlastkem „čtyři nej“. Prvním „nej“ jsou zvláštní borovice: prapodivné tvary těchto stromů krajinu Žlutých hor charakterizují nejlépe. Nespočet borovic, jejichž věk přesahuje sto let, vyrůstá z prasklin ve skalách. Kroutící se vysoké koruny ztělesňují nezdolnou životní sílu. Symbolem těchto stromů se stala „Borovice vítající hosty“ rostoucí pod vrcholem hory Nefritové dívky. Dru-

hým „nej“ jsou zvláštní skaliska: ve Žlutých horách se k nebi otevírá řada rozeklaných vrcholů se skalními útesy a strmé stěny padají až na samé dno údolí. Všude od vrcholu až k úpatí hor spatříte mnoho prapodivně formovaných kamenů a skal. Třetím „nej“ je moře mraků. Jelikož horské klima se po vertikále proměňuje, údolí jsou pohroužena do mlhy, zatímco vrcholky se do mraků noří, aby po chvíli zase vykoukly v celé své kráse. Horké prameny jsou označovány jako čtvrté „nej“.

Přírodní podmínky Žlutých hor jsou velmi rozmanité a ekologický systém je ve vyváženém stavu. Fauna se se stoupající nadmořskou výškou postupně proměňuje, udržely se rovněž vysokohorské mokřiny a louky. V tomto místě spolu koexistuje řada rostlin. Les pokrývá 56 % plochy, celková míra ve-

getace dosahuje 83 %. Světoznámé proslulosti se dostalo zde pěstovanému zelenému čaji nazvanému „Ochmýřený vrcholek ze Žlutých hor“, stejně jako i zvláštní lesklé houby používané v čínské medicíně. Stromy ve Žlutých horách si vysloužily řadu přívlastků, jako například „starobylé, veliké, vzácné, prapodivné“, přičemž největší proslulost si ve světě vydobily právě zdejší borovice. Žluté hory také poskytují útočiště celé řadě vzácných zvířat.

Kromě přírodních krás mají hory také hluboký kulturní význam. Mnoho

POLOHA

provincie Anhui (An-čuej),
západně od Šanghaje

ROK ZÁPISU: **PROSINEC 1990**

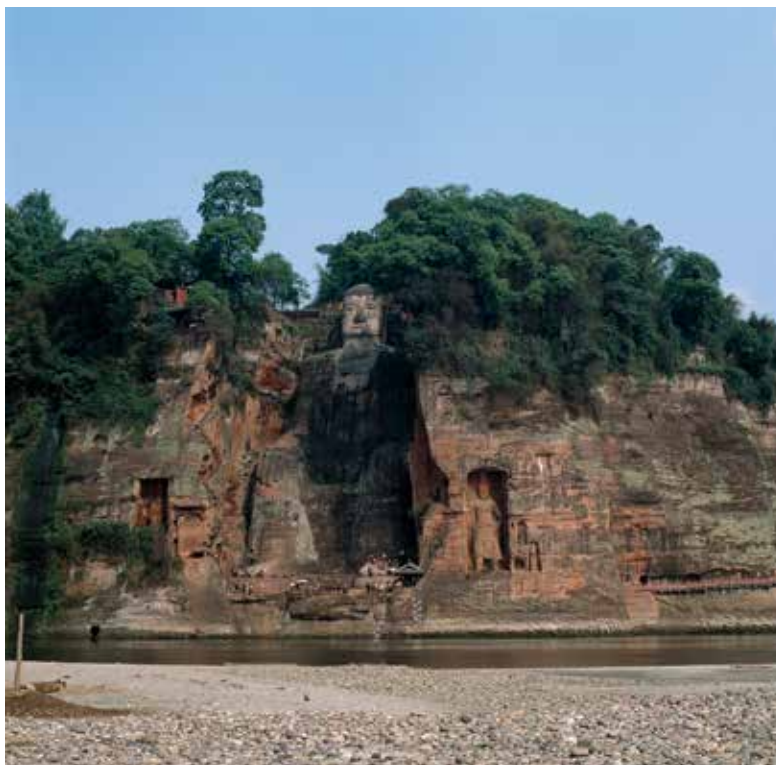

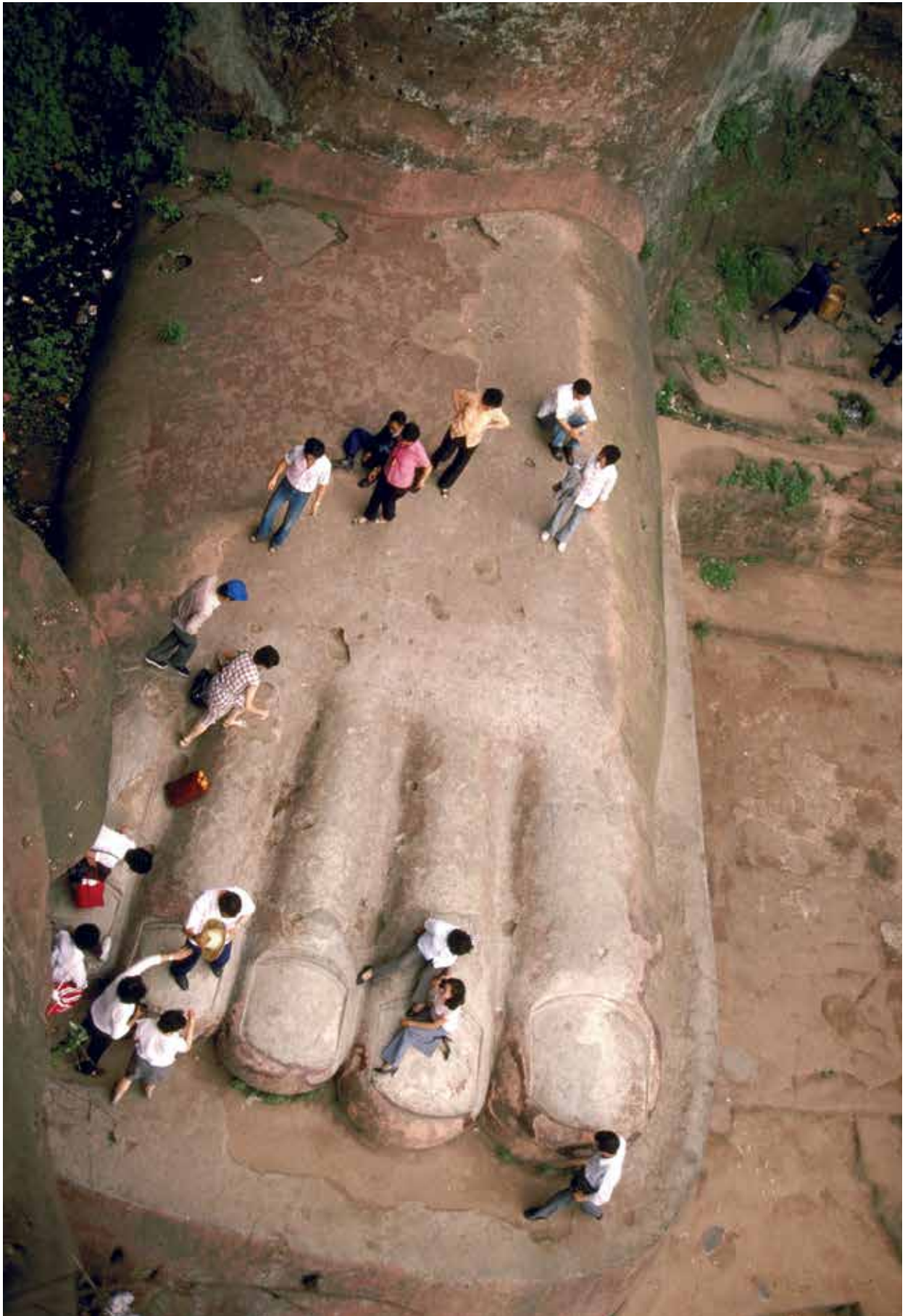
historických postav, básníků, malířů a jiných umělců v úžasu vzdychalo nad jejich krásou, vytvořili obrovské množství slavných uměleckých děl, které z různých úhlů prozkoumaly, ztělesnily, ba dokonce umocnily krásu Žlutých hor. Jen co se básní týče, nádhera zdejších hor zanechala stopy v dílech básníků, jako byli Li Bai (Li Po), Jia Dao (Tia Tao), Fan Chengda (Fan Čcheng-ta), Shi Tao (Š' Tchao), Gong Zizhen (Kung C'čen) a další. Básní o Žlutých horách lze v současnosti napočítat okolo 20 000. Zářivou perlou kultury vztahující se ke Žlutým horám je malířská větev zachycující jejich krásu a klid. Malířští mistři bez ustání z krajiny Žlutých hor čerpali inspiraci a obohacovali tak svou uměleckou tvorbu, pomocí rozhodných tahů hustou tuší vytvářeli vznešené kompozice, povznesené nad běžné světské věci. Mystika a historie se ve Žlutých horách také potkávaly. Podle legendy se zde první vládce Číny – Žlutý císař (jehož jméno bylo Xuan Yuan, Süen Jüan) cvičil v dokonalosti, až nakonec pochopil Tao - Cestu a vystoupil na nebesa. Řada jmen vrcholků je spjata s touto legendou o nesmrtelných, např. hora Xuan Yuan, vrchol Plynoucí hory a podobně. Mimo jiné Žlutým horám přísluší také významné místo v čínském taoismu.

Velký Buddha hlídá horu Emei

V nádherném prostředí hory Emei (E-mej) byl v 1. století postaven první buddhistický chrám v Číně. Postupně k němu přibývaly další stavby a památky a místo se proměnilo v jedno z nejposvátnějších míst buddhismu. Nejpozoruhodnější památkou je leshanský Velký Buddha, socha z 8. století vysekaná ve svahu hory a shlížející dolů směrem k soutoku tří řek. Hora Emei je pozoruhodná také svou vegetací zahrnující různé ekosystémy od subtropického porostu až po borovicové porosty subalpínského pásma. Některé ze zdejších stromů jsou více než 1000 let staré. Lesy pokrývají celkem 87 procent. Roste tu přes 3 200 druhů rostlin, což tvoří asi desetinu celkového počtu botanických druhů na čínském území. Žije tu přes 2 300 druhů hmyzu, ptactva a divoce žijících zvířat včetně mnoha vzácných druhů, k nimž patří oranžový dubový motýl, malá panda, medové káně a stříbrný bažant.

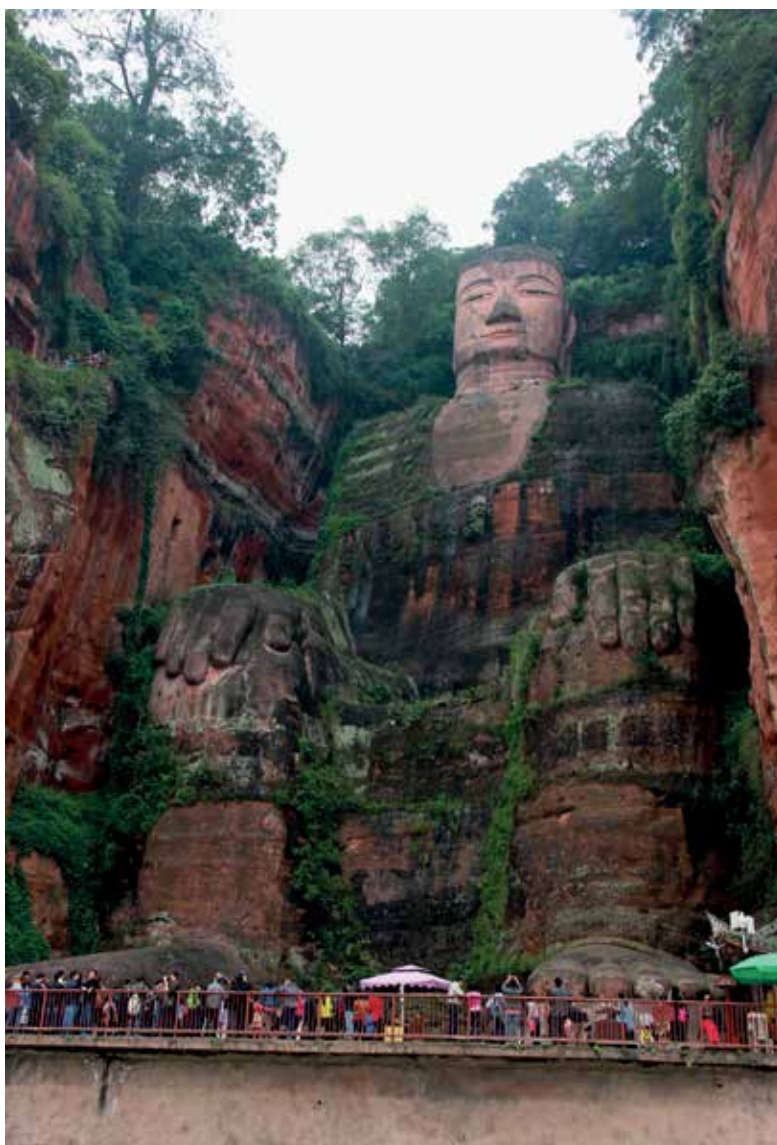

Nejvyšší vrcholek Wanfoding (Wan-fo-ting), tzv. Vrchol deseti tisíce buddhů, dosahuje výšky 3 099 m n. m. V celém areálu se dokonale snoubí přírodní atrakce s dlouholetou historií a kulturou.

Pohoří Emei patří mezi jednu ze čtyř hor v Číně zasvěcených buddhistickým rituálům. V místních horách byla vybudovaná řada chrámů. Mezi nejznámější, tzv. Osm chrámů na Zlatém vrcholu, patří chrám Baoguo (Pao-kuo, Služby zemi) a chrám Wannian (Wan-nien, Deset tisíc let). Stavba chrámů a jejich rozkvět i s tím spojené šíření buddhismu dodaly celému areálu své typické kouzlo a atmosféru. Hluboký dech spirituality lze vycítit z veškerých staveb, soch, buddhistických nádob, jakož i rituálů, hudby a maleb.

Leshanský Velký Buddha leží východně od pohoří Emei. Svůj název dostal podle blízkého města Leshan (Le-šan). Práce na soše začala v r. 713 a trvala 90 let. Socha Velkého Buddha nezpodobňuje zakladatele buddhismu Šákjamuniho, ale do skalního masivu vedle řeky je vytesána podoba jeho následovníka jménem Maitréja. Je největší sochou svého druhu na světě, proslulá tím, že skála a buddha představují jeden celek. Maitréja, vysoký 71 m, důstojně sedí obličejem směrem na západ. Hlava samotná je vysoká 14,7 m a chodidla jsou 11 m dlouhá a 5,5 m široká. Tato socha s jemnou řezbou, grációzní linkou a úměrnou postavou ztělesňuje úžasnou kulturu v prosperujícím období dynastie Tang. Na skalní stěně na jižní a severní straně Velkého Buddha je vysekáno přes 90 výklenků s buddhistickými figurkami, z nichž všechny představují vynikající díla buddhistického sochařského umění.

POLOHA

U města Leshan (Le-šan)
v provincii Sichuan (S'čchuan)

ROK ZÁPISU: **PROSINEC 1990**

Panenský les hory Wuyi

Hora Wuyi (Wu-ji) v jihovýchodní Číně je pozoruhodná svojí zachovalou biodiverzitou, poskytuje domov různým druhům zvířat i rostlin, z nichž se mnohé vyskytují pouze tady. Zdejší příroda představuje největší a nejreprezentativnější příklad panenského lesa. Zahnuje rozmanitost čínských subtropických lesů a jihočínského deštného pralesa. Krajina řeky Devíti ohybů vytváří mimořádně malebné obrazy s kontrastními hladkými skálami a průzračnou hlubokou vodou.

Řeka Devíti ohybů s četnými chrámy a kláštery byla místem, kde se vyvíjel a odkud se šířil konfucianismus. V 1. století před n. l. tady vládci dynastie Han vystavěli velké administrativní centrum. Uprostřed mohutných hradeb tohoto centra se nalézá významné archeologické naleziště. Později se hora Wuyi stala kolébkou neokonfucianství, doktríny, která hrála vůdčí roli ve východní a jihovýchodní Asii po mnoho století a po mnoho let ovlivňovala filozofii a způsob vlády v této části světa. Tato lokalita je pravděpodobně největší a nejzachovalejší oblastí vlhkých subtropických lesů na světě. Najdete zde celou řadu typů vegetace s rozdíly, které do značné míry odpovídají nadmořské výšce. Nejrozsáhlejšími a nejdůležitějšími typy vegetace jsou stálezelené listnaté lesy.

Zdejší fauna získala celosvětové uznání pro svou velkou rozmanitost a pro velké množství vzácných a neobvyklých druhů. Bylo zde zaznamenáno 49 endemických druhů obratlovců, 2 druhy obojživelníků a 1 druh pa-

pouška. Mezi vzácné druhy zvířat v oblasti patří čínský tygr, levhart obláčkový, leopard, černý mundžak, čínský bažant a čínský mlok obrovský. Tato oblast je značně zajímavá také z geologického a geomorfologického hlediska. Na vytváření krajiny plné klikaticích se vodních toků, skal a jeskynních systémů se podílela vulkanická činnost, vodní a vzdušná eroze.

Podle záznamů bylo toto místo poprvé osídleno během dynastie Xia (Sia), to znamená během 3. tisíciletí před naším letopočtem. V době sjednocení Číny byla oblast plně včleněna do státního systému, její vládce se stal vazalem hanského císaře. Mnoho chrámů a výzkumných center bylo založeno právě v době dynastie Han. V té době získala Wuyi statut posvátné hory, byla prvním centrem čínského taoismu. Po jeho boku se zároveň vyvíjel i buddhismus, který v 17. století z velké části taoismus nahradil.

Zachovaly se tady zbytky 35 starých akademii, které byly ustaveny během období od dynastie Severní Song až po dynastii Qing (10.-19. století). Většina z nich byla úzce začleněna do krajiny. V různém stavu zachovalosti zůstalo do dnešních dob 60 taoistických chrámů a klášterů. Nejstarší z řady místních hrodek se datuje do dynastie Shang (2. tisíciletí před n. l.). Také čajová kultura měla ve zdejší oblasti své významné místo. Od 11. do 16. století místní císařská čajová plantáž dodávala čaj pro císařský dvůr. Další významnou oblastí je archeologické naleziště hanského města Chengcun (Čcheng-cchun). Opevnění původního města přežilo neporušené až do současnosti, bylo objeveno v roce 1958. Uspořádání města je v souladu se zásadou urbanistické charakteristiky v jižní Číně v tomto období. Čtyři velké stavební komplexy byly umístěny vevnitř, pravděpodobně šlo o palác a správní centrum.

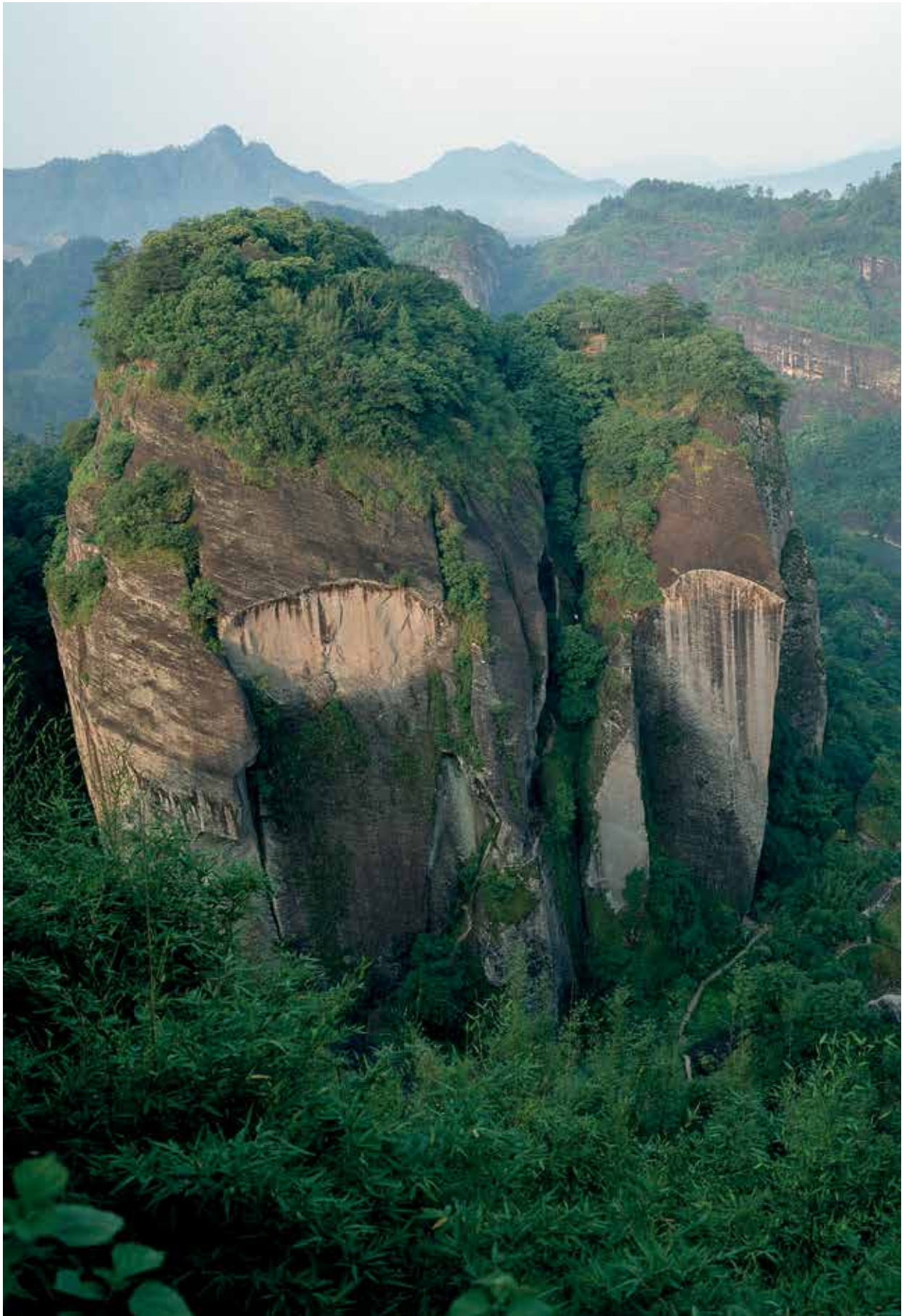

POLOHA

Město Wuyishan (Wu-ji-šan)
v provincii Fujian (Fu-tien)

ROK ZÁPISU: **PROSINEC 1999**

Čínské taoistické kung-fu

„ Cesta ke zdraví “

Kurzy pro děti i dospělé
od ledna v Brně a Praze

wutao99@seznam.cz
facebook.com/wutao.cz
+420 603 100 280

wutao.cz
wudang kung fu association

INZERCE 140902

| STUDENT | AGENCY |

Létejte s námi do celého světa

letenka TAM I ZPĚT

PEKING

od **13 150 Kč***

náš tip

letenka TAM I ZPĚT

ŠANGHAJ

od **14 480 Kč***

náš tip

* Cena včetně všech poplatků, platná v době tisku.

K letence zajistíme kompletní servis:

- ubytování • pojištění • víza • pronájem aut
- parkování u letiště

www.studentagency.cz

Pro časopis Duha
zajímavosti a krásy Číny

**HLEDÁME OBCHODNÍ ZÁSTUPCE
– EXTERNISTY – PRO PRODEJ INZERCE.**

Zájemci pošlete své CV na
mphoenixsro@gmail.com.
Více informací o časopisu najdete na
www.mphoenix.eu.

Inzerujte s námi

www.mphoenix.eu

e-mail: mphoenixsro@gmail.com

tel: +420 605 085 892

Místa, která jsme navštívili v tomto čísle:

1	Vykopávky v Yinxu	9	Jiuzhaigou	17	Zkameněliny v Yuxi
2	Diaolou v Kaipingu	10	Údolí Žlutého draka	18	Pohoří Tian
3	Tulou v Nanjingu a Zongdingu	11	Prameniště asijských veletoků	19	Hora Tai
4	Hora Wutai	12	Wulingyuan	20	Hora Huang
5	Dengfeng	13	Rezervace pandy velké	21	Velký Buddha v Leshanu a hora Emei
6	Západní jezero v Hangzhou	14	Jihočínský kras	22	Hora Wuyi
7	Xanadu	15	Hora Sanqing		
8	Rýžová pole v Honghe	16	Danxia		

